

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МЕДИЧНИЙ ІНСТИТУТ

МОРФОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ – ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Збірник тез доповідей
Науково-практичної конференції
(Суми, 23–24 квітня 2015 року)

Суми
Сумський державний університет
2015

Під керівництвом проф. Сікори В.З. виконали та захистили кандидатські дисертації 18 науковців. Вони зараз працюють викладачами теоретичних і клінічних кафедр СумДУ, а також в практичній медицині.

Віталій Зіновійович Сікора є автором понад 370 наукових робіт, у тому числі 4 підручників та 9 навчальних посібників.

У різні роки проф. Сікора В.З. був членом спеціалізованих вчених рад Кримського та Луганського медичних університетів, членом редколегії ряду фахових журналів України. Зараз очолює спеціалізовану вчену Раду Сумського державного університету. Йому присвоєно звання "Почесний професор Сумського державного університету", тричі нагороджувався грамотою Міністерства освіти і науки України, нагороджений почесним знаком "Відмінник освіти України" (2001 р.) та знаком Петра Могили (2006 р.).

Віталій Зіновійович – зразковий сім'янин, вимогливий до себе і підлеглих.

Своє 70-річчя він зустрічає у розквіті творчих сил та задумів. Колеги по кафедрі щиро вітають ювіляра і зичать йому міцного здоров'я, творчих успіхів у науковій та педагогічній роботі.

ЛІМФОЦИТ - ФАКТОР МОРФОГЕНЕЗУ ОРГАНІВ

Волошин М.А., Григор'єва Е.А., Куш О.Г., Вовченко М.Б., Чугін С.В., Светлицький А.О., Матвейшина Т.М., Лебединець О.М., Федотченко А.В., Щербаков М.С.

Запорізький державний медичний університет,
кафедра анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії

Мета. Встановлення кількості лімфоцитів та клітинних співвідношень в органах новонароджених та після внутрішньоутробного уведення антигенів, для підтвердження положень концепції «лімфоцит - фактор морфогенезу».

Методи, які використано для виконання завдань дослідження. Органометричні, гістологічні, морфометричні, гістохімічні, лектингістохімічні для визначення вмісту лімфоцитів, протеогліканів, глікозаміногліканів, рецепторів до лектинів арахісу (PNA), сої (SBA), лімфоцито/мітотичних, лімфоцито/фібробластичних коефіцієнтів та особливостей формування морфофункціональних одиниць органів на 1, 2, 3, 5, 7, 14, 30, 45, 60, 90 добу після народження в нормі та після внутрішньоутробного уведення антигенів різної природи. В якості антигенів, що вводили плодам різних груп за способом М.А.Волошина використовували гама-глобулін людський, вакцину паротиту, стафілококовий анотоксин, вакцину «Ваксигрип» в розчині - 0,05мл. Плоди контрольної групи отримували фізіологічний розчин в об'ємі -0,05мл.

Вперше експериментально доведено, як імунізація вагітних, так внутрішньоплідне введення антигенів плодам щурів, призводять до збільшення

чисельності лімфоцитів в плаценті та кількісних змін в клітинному і безклітинному компонентах системи мати-плацента-плід. Серед лімфоїдної популяції плаценти спочатку збільшується чисельність лімфоцитів за рахунок PNA⁺-лімфоцитів, а потім SBA⁺-лімфоцитів, які впливають на морфогенез плодової частини плаценти, порушуючи в часі та просторі процеси інвазії трофобласту і формування фібриноїдного шару, тобто змінюється цілісність гемато-плацентарного бар'єру в системі мати-плацента-плід – що є одним із чинників формування фето-плацентарної недостатності. Незалежно від природи антигену, внутрішньооплідне проникнення антигену викликає збільшення вмісту лімфоцитів у внутрішніх органах (гортані, товстій кишці, нирках, капсулах суглобів, шкірі, наднирниках, серці) новонароджених. Після народження, в органах на фоні підвищеної кількості лімфоцитів змінюються співвідношення лімфоцит/мітотичні клітини, лімфоцит/фібробласти. Незалежно від типу антигену в органах збільшується вміст PNA⁺-лімфоцитів, серед яких є дві популяції : імунологічно незрілі Т-лімфоцити, які здатні до проліферації та дозрівання в органах; і $\gamma\delta$ -лімфоцитів, що виконують функції вродженого імунітету. На фоні підвищеного вмісту лімфоцитів в органах новонароджених порушується формування співвідношення паренхіма/сполучна тканина. Змінюється гістохімічна характеристика сполучної тканини в бік накопичення протеогліканів та несультатованих глікозаміногліканів, що відображає зміни мікрооточення клітин паренхіми та впливає на темпи становлення морфо-функціональних органів протягом 30-60 діб після народження. Протягом місяця після народження кількісні показники вмісту лімфоцитів та їх співвідношень до інших клітин в органах наближаються до рівня інтактних тварин. Порушується процес становлення суглобового хряща, передчасно збільшується вміст еластичних волокон в капсулах суглобів, що є проявом синдрому недиферинційованої дисплазії сполучної тканини та виявлені зміни зберігаються до 90 доби життя.

Таким чином, отримані результати, щодо збільшення чисельності лімфоцитів в органах після внутрішньоутробного уведення антигенів та порушення на цьому фоні формування морфо-функціональних одиниць органів повністю підтверджує положення концепції “Лімфоцит – фактор морфогенезу”, що дозволило розпочати роботу по створенню імунологічних паспортів внутрішніх органів, на базі кількісного визначення лімфоцитів та їх співвідношень до кількості мітозів, клітин паренхіми і сполучної тканини.